

ЕНЕРГИЈА

КОСТОЛАЦ

број 42 // септембар 2021.

ISSN 2560-5135

■ Систем за одсумпоровање димних гасова

Постројење за чистију енергију

СПРЕЧАВАЊЕ ШИРЕЊА ВИРУСА **COVID-19**

У ЕЛЕКТРОПРИВРЕДИ
СРБИЈЕ

МЕРЕ ЗАШТИТЕ:

Често перите руке водом и сапуном (у трајању од најмање **20 секунди**) или користите средство за дезинфекцију на бази **70% алкохола**. После прања, чесму затворите марамicom или папирним убрусом.

Избегавајте **блиски контакт, руковање и љубљење**, а са саговорницима одржавајте раздаљину.

Не дирајте очи, нос и уста неопраним рукама.

Ако кашљете или кијате, **прекријте уста и нос** надлактицом или папирном марамicom.

Често **проветравајте** просторије.

Избегавајте боравак у **затвореном простору** са већим бројем људи.

Заједно против COVID-19!

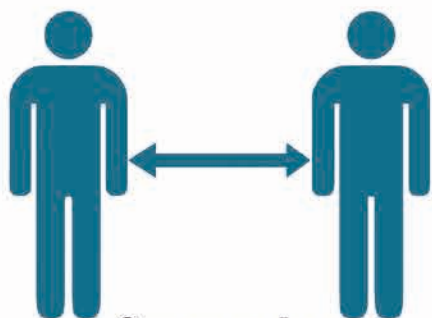

ПРЕПОРУКЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ:

- обавезно и правилно носите заштитну опрему
- пре уласка у пословни простор дезинфикујте руке и обућу
- држите прописано одстојање од других особа
- брините о хигијени радног простора
- обавезно обавестите непосредног руководиоца уколико посумњате на симптоме COVID-19

ЗАПОСЛЕНИ И СТРАНКЕ ОБАВЕЗНИ СУ ДА НОСЕ ЗАШТИТНЕ МАСКЕ ПРИЛИКОМ УЛАСКА И ИЗЛАСКА И ЗА СВЕ ВРЕМЕ БОРАВКА У СВИМ ПРОСТОРИЈАМА ЈП ЕПС, БЕЗ ИЗУЗЕТКА.

У наредном периоду биће пооштрене контроле ношења заштитних маски.

**Одржавајте
раздаљину**

**Избегавајте да
додируете лице**

**Перите руке око
20 секунди**

Садржај

09

актуелно

Ремонти на копу „Дрмно“
Без предаха

10

Енергетска ефикасност и грејна сезона
Између новчаника и топлоте

12

Производња електричне енергије
за осам месеци
ТЕ „Костолац А“ изнад плана

13

Представљамо: Томислав Петров
Наука у служби одржавања

14

локални мозаик

На костолачкој плажи „Топољар“
Завршена сезона купања

15

„КоРок дани“ у Костоцу
Лето у знаку рок музике

16

У Костоцу завршени песнички сусрети
Јубиларни „Орфеј на Дунаву“

17

Костолац улаже у спортску инфраструктуру
Стварање бољих услова за рекреацију

18

временов

Прве послератне школе

05

Представљена анализа потенцијала РХЕ „Бистрица“

Нова хидроелектрана од националног значаја

06

Површински коп „Дрмно“
на афричким
температурама

Рудари и машине јачи од жеге

08

Систем за одсумпоравање
димних гасова

Постројење за чистију енергију

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОСТОЛАЦ

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ,
ISSN 2560-5135
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО.

В.Д. ДИРЕКТОРА ЕПС: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић,
РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ ОГРАНКА ТЕ – КО КОСТОЛАЦ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Новица
Антић, РЕДАКЦИЈА: Саша Срећковић, Предраг Животић, Ивана Миловановић и Вишња Огњановић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Николе Тесле 5 - 7, 12208 Костолац, ТЕЛЕФОН: 012/241-904, e-mail: redakcija@te-ko.rs, WEB SITE: www.eps.rs, ЛИКОВНА
И ГРАФИЧКА ПРИПРЕМА: „КОМАЗЕЦ“, Инђија, НАСЛОВНА СТРАНА: Ивана Миловановић, ЛОГОТИП: Милош Павловић,
ШТАМПА: „КОМАЗЕЦ“, 22320 Инђија, Краља Петра I 66, ТИРАЖ: 1.500 примерака

Први број, под називом „Новине“, изашао 25. маја 1957. године. Од наредног броја лист је излазио под називом „Глас произвођача“ све до 14. септембра
2010, од када је назив промењен у „ТЕ – КО Костолац“ (до 30. јуна 2015) од 15. 11. 2017. године опет излази под називом „ЕПС енергија Костолац“.

Искуством до максималне погонске спремности

Начин одржавања који смо наследили од претходне генерације је шифра успеха и њега се стриктно придржавамо

Топао августовски дан на Дунаву. Температура је негде око 35. подеока Целзијусове скале. Кроз Ђердапску клисуру тече 4.400 кубика воде у секунди. С обзиром да су температуре тропске и да је мало падавина у дунавском сливу, то се може сматрати добрим дотоком. С друге стране гледано, то је тек половина воде која је потребна да би се ангажовало свих шест агрегата највеће ЕПС-ове хидроелектране „Ђердап 1“.

– Период мањих дотока користимо за неопходне ремонте како би се одржала висока погонска спремност агрегата. У машинској хали ХЕ „Ђердап 1“ тренутно су у погону четири агрегата и дневно производе 13.860

■ **Радомир Митровић**

MWh (9. август). Прва два агрегата су у застоју ради неопходних ремонта. А1 је у крајем ремонту од 13 дана, док је А2 у застоју због неопходних радова на блок трансформатору. Много је посла, врућина је, период годишњих одмора, али сви предвиђени радови иду планираном динамиком и све ће бити завршено како је и планирано – рекао је Радомир Митровић, директор ХЕ „Ђердап 1“.

Митровић је додао да је 2021.

година хидролошки јако добра и да је ова ХЕ до сада произвела 3.867.756 MWh, што је за 16 одсто више од плана, или, изражено у енергији, 539.369 MWh више него што је планирано.

– Овако добра производња је резултат добре хидрологије, али и доброг одржавања опреме. План одржавања опреме који смо наследили од претходне генерације је шифра успеха и њега се стриктно придржавамо. Од укупно шест агрегата, пет је нових, односно ревитализованих, и нема ту неких већих проблема, док је А3 који је у раду 51 годину још у доброј форми – додао је Митровић.

Будимир Стевић, пословођа у машинском извршењу, има иза себе 36 година радног стажа.

– Пракса је да сваке године сви агрегати уђу у ремонт. За А1 ове године предвиђен је краћи – стандардни ремонт, док следеће године долази на ред продужени ремонт у трајању од 42 календарска дана. У овом ремонту проверавамо носећи генераторски лежај, водећи генераторски, водећи турбински. Завршили смо преглед штапова статора главног генератора. Очистили смо све хладњаке, генераторске и носећег лежаја – објашњава Стевић.

Кренули смо у уобичајни обилазак. Велика врата машинске хале су отворена, у хали је спољашња температура, мало је топлије, али овим људима то не ствара већи проблем јер су на ово навикли и само има више зноја.

У делу испод пода машинске хале, где су смештени хладњаци и сегменти носећег генераторског лежаја, је сасвим другачија слика. Много је топлије у односу на машинску халу. Температура је бар пет до шест степени већа. Устајао ваздух, осећа се мирис уља. Мајстори су у кратким мајицама. Зној лије на све стране. Крпе којима бришу опрему служе им и за брисање зноја. Свако се снашао на свој начин. Неко држи крпу у џепу, неко око врата, неко пак обавије

главу. Специјалним алатом радници извлаче сегменте носећег лежаја.

Ако је нешто теже од овог посла, онда је то свакако људима који раде у самом проточном тракту на санацији кавитације металних делова. У турбински простор се улази кроз прави лавиринт степеника, те је мајсторима потребна и добра кондиција. Прво треба савладати неколико вертикалних степеница кроз усмерни апарат. Онда треба проћи кроз кружни отвор пречника око 80 центиметара, па са 12 степеника сићи на платформу, а на лопатице се силази помоћу морнарских мердевина. Лопатице су закривљене, глатке и свака непажња може довести до тога да се као са тобогана улети у воду. Простор осветљавају неколико мобилних светилки и све ово

Стотинке милиметра

Друга екипа радника проверавала је водећи генераторски лежај. Овде су потребне прецизности у стотом делу милиметра. Мајстори су наоружани великим искуством и нема сумње да ће овај агрегат бити на максималном нивоу погонске спремности и поузданости.

личи на сцене из неког научно фантастичног филма. Мајстори брусачи Драгослав Будић и Милош Соројевић довијају се на све начине да обуздају зној. Раде на смену. Док један бруси други асистира и обратно. Милош се досетио, направио је необичну капу од радне крпе и некако задржава зној да не цури. Тежак је ово посао. Концентрација мора бити максимална. Кад обресе све кавитационе површине доћи ће варијаци, наварити нови материјал и брусиоци ће потом све обрусити на ниво задовољавајућег стања.

■ **Драгослав Будић и Милош Соројевић, на санацији кавитације у проточном тракту**

М. Дрча

Нова хидроелектрана од националног значаја

Економска и техничка анализа изградње реверзибилне хидроелектране „Бистрица“ показала је велики енергетски и тржишни потенцијал овог пројекта. Стручњаци су посебан акценат ставили на техничка решења и тржишне услове представљајући досадашње резултате анализе.

– Реверзибилна хидроелектрана „Бистрица“ неопходна је за нормално функционисање и развој електроенергетског система Србије у наредним деценијама, посебно имајући у виду све већу употребу обновљивих извора енергије. Због тога је то пројекат од националног значаја – рекао је Милорад Грчић, в. д. директора

„Електропривреде Србије“ на представљају резултата анализе.

Ова хидроелектрана обезбедиће потребан ниво балансне резерве за електроенергетски систем. Свеобухватна анализа је прва и изузетно важна фаза пројекта РХЕ „Бистрица“ која ће омогућити да се донесу одлука о даљој реализацији.

Ове активности представљају наставак реализације пројекта који је започет још 1973. године. РХЕ „Бистрица“ би требало да буде друга реверзибилна хидроелектрана у систему ЕПС-а, после РХЕ „Бајина Башта“, која је сада једина електрана овог типа у Србији.

Пројекат енергетско-тржишне анализе и оцене benefита изградње РХЕ „Бистрица“ и припрему инвестиционо-

техничке документације за потребе ЕПС-а раде Енергопројект Хидроинжењеринг и Електроенергетски координациони центар (ЕКЦ). Досадашње резултате анализе представили су Душан Петковић, шеф пројекта из Енергопројекта Хидроинжењеринга,

и Душан Влаисављевић, менаџер пројекта из ЕКЦ-а. У стручној дискусији која је уследила учествовали су и Саво Безмаревић, извршни директор за производњу енергије, Александар Јаковљевић, директор Сектора за стратегију и други стручњаци ЕПС-а. **Р. Е.**

■ Милорад Грчић, в. д. директора ЕПС, у посети руководству компаније „Зиђин“

Сарадња и партнерство за будућност

Веома добра сарадња са највећим купцем електричне енергије у Србији и будући планови биле су главне тема састанка Милорада Грчића, в. д. директора ЕПС, са Ђан Симингом, генералним директором компаније „Зиђин“, већинским власником РТБ Бор. На састанку је истакнуто да је дугогодишње партнерство недавно продужено новим уговором о снабдевању електричном енергијом.

Милорад Грчић је захвалио

руководству компаније „Зиђин“, што су препознали ЕПС као сигурног партнера спремног да буде подршка развоју овог привредног гиганта.

– Веома је важно што сви разумемо кретања на тржишту и уверен сам да ће ЕПС испратити инвестиције и развој компаније „Зиђин“. ЕПС ће бити сигурна карика за снабдевање електричном енергијом једног од најзначајнијих купаца – рекао је Грчић.

Први човек „Зиђина“ захвалио се Грчићу што сарадња са ЕПС-ом функционише добро од тренутка

када је „Зиђин“ преузео бивши РТБ. Он је истакао да је од тада сарадња само ојачана и не сумња да ће

дугорочно партнерство двеју страна бити још јаче у наредном периоду. **Р. Е.**

■ Производња енергије у ХЕ „Ђердап 2“

За 36 година 50 милијарди kWh

Хидроелектрана „Ђердап 2“ достигла је 24. јула производњу од 50 милијарди киловат-часова електричне енергије. Ово је резултат 36 година рада електране, тачније од 12. априла 1985. године, када је на електроенергетски систем Србије синхронизован агрегат А3, до данас.

Највише временаведеног на мрежи забележено је 2010. – чак 80.719,55 часова. Највећа годишња производња остварена је 2016, када је произведено 1.642.320 MWh. На месечном нивоу за сада

рекорд држи јануар 2018, када је 10 генератора произвело 170.210 MWh. Дневни рекорд забележен је 21. априла 2014. године са производњом 6.140 MWh. Познато је да су агрегати ове електране на завидном нивоу погонске спремности и поузданости.

Друга половина године, када су дотоци Дунава мањи од просека, користи се за неопходне ремонте постројења, у којима се по устаљеној процедури ради на прегледу и отклањању евентуалних кварова како би се одржала висока погонска спремности. **М. Д.**

Рудари и машине јачи од жеге

На 120 метара испод нивоа Дунава, на Површинском копу „Дрмно“ и људе и машине немилосрдно греје августовско сунце, али то не спречава рударе да испуне све задатке

■ Када је померање – сви су напољу

Екстремно високе температуре које трају дуже од месец и по, отежале су посао рудара, али нису утицале на остварење производње и спровођење других, планираних активности. Дневно се на копу „Дрмно“ ископа и више од 30.000 тона угља који се углавном испоручује костолачким термоелектранама за производњу електричне енергије. Површински коп „Дрмно“ је фабрика под отвореним небом. Производни процес откривања и ископавања угља траје 24 сата, 365 дана у години без обзира на временске услове.

Силазимо у коп, тамо где се температура од јануарских минус 20 степени Целзијуса подигне и на плус 40 у јулу и августу, а субјектини

једним циљем, произвести довољно откривке и угља.

Кампањола се гега прашњавим путевима, а врућина улази кроз лим и стакло. У овом врелом дану већ око 10 сати температура на копу је достигла 35 степени. Више не гледамо

смо у пешчаној олуји због северозападнoг ветра који је почео да дува изненада у кратеру копа. На ознојена тела таложи се разнети песак. Тако је сваког дана, а рудари су огулгали, као да се ништа чудно није догодило, раде на машинама и на оправкама. Од усијаног челика на машинама

■ Горан Миљковић

осећај буде као да је за десет степени више јер угљан зрачи на високим температурама већом топлотом. И зими и лети исте екипе рудара у производњи и радника у одржавању раде са

■ Горан Андрејић

термометар. На 120 метара испод нивоа Дунава, на Површинском копу „Дрмно“ и људе и машине немилосрдно греје августовско сунце. Око поднева жежи се придружио и доживљај као да

■ Малиша Степановић

кожу им штите рукавице.

У „срце“ копа довео нас је Илија Перић, инжењер у оперативи на Површинском копу „Дрмно“. Ради две године и тек је почео да се

кали као рудар. Две зиме и два лета мало за искуство, а много за младост.

– Школовао сам се за ово занимање, за овај посао и знао сам да су услови за рад тешки – каже Перић. – Ово лето је и за наше рударске појмове баш претопло тако да није једноставно радити, посебно дневну смену када се све усија, и машине и људи. На копу „Дрмно“ су прописане процедуре за рад током екстремно високих температура којих се придржавамо. Гледамо да урадимо све послове до 11 часова, како би се производни процес несметано одвијао. Ако искрсне неки проблем људи из служби одржавања излазе на терен, краће се задржавају на отвореном и праве чешће паузе уз узимање веће количине течности. Једноставно, организовани смо тако да посао не трпи, а да се људи не преоптерећују. Свакако нама млађима много помажу у послу старије колеге, прекаљени рудари тако да је уз њихове савете лакше радити.

Доле на угљу осећај врелине је још јачи. Дочекује нас Горан Миљковић, рударски пословођа у А смени на багеру „SchRs 800“ са радним стажом од 39 година. Међу најстаријим је радницима у својој смени. Реч је о прекаљеном рудару који је навикао на рад у отежаним временским условима.

– Навикао сам на рад по свим временским условима али признајем да јесте тешко и напорно радити на екстремним температурама. Једноставно, овде на угљу је за пет до 10 степени већа температура на овом сунцу, а зими исто толико нижа од оне на површини. Преко дана температура прелази 40 степени на отвореном, а када радите у трећој смени температура падне на око 20 степени и све то утиче на човека – каже Миљковић.

Истиче да у борби са врућином помаже то што су све просторије за боравак радника климатизоване.

Брига за здравље

У Огранку ТЕ-КО „Костолац“ предузете су све прописане мере заштите и здравља радника на раду при екстремним врућинама. На свакој машини су апарати за воду, климатизоване су просторије на машинама, а обезбеђена су и летња радна одела за запослене. На копу „Дрмно“ ради амбуланта, ту су два санитетска возила а обезбеђено је и дежурство медицинског особља да запосленима у току радног времена пружи медицинску помоћ ако затреба.

– Имамо воду у апаратима, ХТЗ опрема је прилагођена условима у којима радимо. Чине се напори да се максимално олакшају услови за рад. Током високих температура посебно водимо рачуна о пресипним местима да не дође до затрпавања, а тиме ни до паљења ролни. На машинама контролишемо редукторе са уљима и хидраулику да не дође до прегревавања, пазимо на затегнутост гумених трака. Једноставно, ради се уз опрез – истиче Миљковић.

Прашина се не може избећи

На питање шта је његов савет да се дочека пензија, Миљковић нам је одговорио да је важно да човек чува себе и све друге колеге поред себе и придржава се прописаних безбедносних мера, да буде део тима у коме ради. Приближава се време за планирано померање багера и банд вагена у нови положај за копање, тако да остављамо Миљковића да са колегама заврши посао, а ми настављамо до кабине багеристе.

У кабини је пријатно, осећа се свежина. Ту нас је дочекао Горан Андрејић, први багериста на „SchRs 800“ који 28 година радни на багеру. Затекали смо га како чисти прашину са пулта за управљање.

– У кабини човек има услова да се расхлади али расхладни уређај не помаже када је реч о угљеној прашини. Осећају се и вибрације, а рад машина ствара буку. Мени у кабини није вруће, сигурно да је људима који раде на отвореном тешко. Са сунца уђу у расхлађену просторију па из ње поново напоље, није лако прилагодити се. Машине раде дан и ноћ и у

оваквим ситуацијама је најважније да се оне не преоптерећују, посебно у периоду од 12 до 17 часова када је најтоплије, како не би дошло до прегревања уља и неког квара. Са повећаним капацитетом може се радити ноћу и у раним јутарњим сатима. Тако штитимо машине али и људе – истакао је Андрејић.

Да је тешко и исцрпљујуће радити на афричким температура потврдио нам је и Малиша Степановић, пословођа на угљеном систему.

– Овде нема идеалних услова за рад. Лети су врућине, зими хладноћа, у пролеће и током јесени прате нас киша и блато, а када дува ветар не видимо се од прашине. На прсте се могу набројати дани са dobrим временским условима за рад. Пре неки дан у разговору дотакли смо се теме како све то издржавамо. Закључили смо да смо навикли, да смо свесни добрих и лоших страна посла којим се бавимо, али и тога колико је значајан за енергетски систем Србије – каже Степановић.

С. Срећковић

Постројење за чистију енергију

Након завршетка изградње система за одсумпоровање димних гасова у Термоелектрани „Костолац Б“, урађена су и гаранцијска испитивања која су доказала да је емисија сумпорних оксида испод 200 милиграма по кубном метру

■ Жељко Илић

Систем за одсумпоровање непрекидно ради већ годину дана у Костолцу и свакодневно се раде мерења која доказују да се из Термоелектране „Костолац Б“ добија чистија енергија што је и био циљ изградње овог постројења. Жељко Илић, директор ТЕ „Костолац Б“, каже да данас можемо да потврдимо оправданост ове вредне инвестиције.

– Гипс који се користи у систему за одсумпоровање шаље се на депонију Површинског копа „Дрмно“. Гипс се једним делом и продаје, имамо доста уговора о његовој продаји, а међу највећим је уговор са фирмом која се бави извозом гипса у Румунију. Ту је и неколико мањих уговора са компанијама које послују на територији Републике Србије.

Такође, имамо и пробни уговор за продају гипса једној мађарској компанији. Уговор је пробни зато што гипс треба да се искористи у њиховој производњи, као пробни узорак за њихове производе, а уколико то све буде имало позитиван исход, по неким пројекцијама можемо очекивати да им годишње продамо 200.000 тона гипса – каже Илић.

Квалитет ваздуха је побољшан и смањеном емисијом прашкастих материја у димним гасовима Термоелектране „Костолац Б“.

– Осим смањења емисије сумпорних оксида,

ово постројење смањује и емисију прашкастих материја испод 20 милиграма по кубном метру, што је одличан резултат, имајући у виду да костолачки угаљ садржи у себи доста сумпора – објашњава он.

Тренутно је ово постројење у режиму пробног рада, како налаже Закон о планирању и изградњи, након чега ће уследити и финални корак, односно добијање употребне дозволе за рад.

Постројење за одсумпоровање димних гасова јесте прво које је изграђено у Србији, а биће и једино док се не заврши изградња оваког постројења и у ТЕНТ А.

– Србија и ЕПС су изградњом постројења за одсумпоровање потврдили своју посвећеност достизању циљева, које је поставила Енергетска заједница, и спровођењу Директиве 2001/80 о ограничавању емисија у ваздух – рекао је Илић.

Александар Катић, пословођа на овом систему, каже да су запослени на систему за одсумпоровање морали да прођу посебну обуку

Још доста за учење

О комплексности самог постројења сведочи и Владан Бараксадић, који обавља послове техничара.

– Овде сам од самог почетка рада система и процес рада постројења је веома занимљив. Посао сам по себи тражи помно праћење бројних параметара, али се овде и даље наставља процес учења о самом раду. Имајући у виду да је постројење ново, имаћемо још доста финеса да упознамо и савладамо – каже Бараксадић.

за рад, будући да се ради о првом постројењу ове врсте.

– Радимо у три смене и процес одсумпоровања се одвија у континуитету, баш као и производња електричне енергије. Обука је била занимљива и због чињенице да смо са Кинезима упознавали ово постројење, које је сложеног карактера и захтева велико познавање. Доста је појединости било, пре свега техничких термина који су морали веома прецизно да се преведу са кинеског на српски језик. Посебно је велика мотивација за наш рад чињеница да обезбеђујемо чистији ваздух и у великој мери доприносимо бољој заштити животне средине – каже Катић.

■ Пробни рад ОДГ постројења

И. Миловановић

Без предаха

Киша током пролећа и врело лето са температурама изнад просека објективно су отежали рад извођачима радова и запосленима из служби одржавања, али то није озбиљније утицало на обим изведених радова и задате рокове

Ремонти рударске механизације и опреме на Површинском копу „Дрмно“ одвијају се у континуитету и без предаха. По завршетку једног, одмах почиње ремонт наредног рударског система. Радови се изводе појачаном динамиком, како би се предвиђени послови завршили у планираном року. Киша током пролећа и врело лето са температурама изнад просека објективно су отежали посао извођачима радова и запосленима из служби одржавања

■ Зоран Стојковић

копа „Дрмно“, али то није озбиљније утицало на обим изведених радова и задате рокове.

– Август и прва половина септембра били су резервисани за ремонт Петог јаловинског система који се састоји од багера „SRs 2000“, погонских станица, транспортног система

„Б-2000“ и одлагача – рекао је Зоран Стојковић, управник Сектора машинског одржавања. – Највише посла било је на багеру „SRs 2000“ са интерном ознаком два. Ремонт овог система трајао је нешто дуже него иначе, јер је замењен лежај окрета горње градње багера, после 25 година рада и једне репаратуре.

Стојковић објашњава да након овога следи ремонт Другог јаловинског система, а тежиште активности на том систему биће на прегледу и контроли централног лежаја окрета горње градње багера и евентуалној санацији уочених недостатака.

– Осим тога, на багеру „SRs 2000“ планирана је замена редуктора радног точка. У зависности од ситуације коју будемо затекли на кугличној стази багера, ремонт може трајати и 45 дана. По завршетку тих послова предстоји друга фаза оправке Првог јаловинског система – каже Стојковић.

Он је захваљујући свим радницима који су током ремонта радили посвећено и без предаха, по киши и на тропским температурама, у режиму продужног рада.

– И поред отежаних услова рада успели су да послове обаве квалитетно придржавајући се задатих рокова – казао је Стојковић.

С. Срећковић

■ Много посла за извођаче радова

Између новчаника и топлоте

Без обзира на то који енергент се користи у домаћинству, уштедеће они који су побољшали енергетску ефикасност, пре свега заменом старих котлова и пећи и добром изолацијом стамбеног простора

О грејној сезони по правилу сви размишљају тек након лета и с првим захлађењем. Неизбежно питање и ове године је како се грејати у сезони 2021/22. Према првим проценама, за грејну сезону биће потребно да се издвоји од 70.000 до 120.000 динара за стан од 60 квадрата, имајући у виду цене на тржишту енергената.

Највеће трошкове, а свакако и најскупље грејање имаће домаћинства која се греју на лож уље. Ти рачуни ће у односу на прошлу годину

■ Електричне грејалице

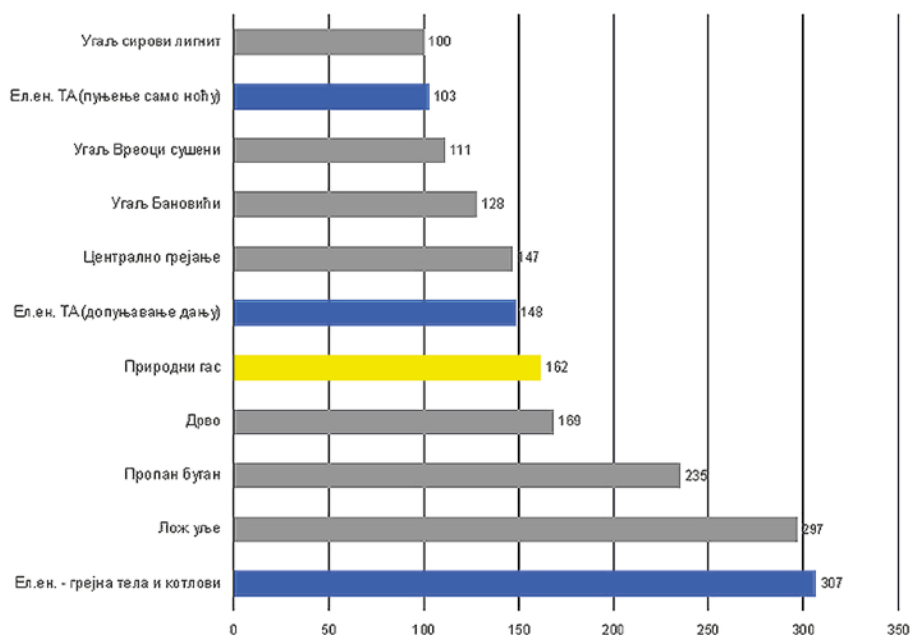
бити већи и до 15 одсто. Такође, и грејање на електричну енергију биће веома скупо и износиће готово 70.000 динара за стан од 60 квадрата. У том рангу је и грејање на пелет. Поново ће најјефтиније грејање бити оних који се греју на угаљ, а у зависности од врсте. Најјефтинији је и даље лигнит, чија се цена креће од 4.000 до 6.500 динара. Према Агенцији за енергетику, грејање на гас биће међу јефтинијим енергентима.

Без обзира на то који енергент се користи у домаћинству, уштеде ће свакако имати они који су побољшали енергетску ефикасност, пре свега заменом старих котлова, пећи и кондензатора енергије за ефикасније апарате. Ти апарати који имају статус А+ донеће уштеду кроз ефикасније сагоревање и чување енергије, а стручњаци тврде да се крећу уштеде и до

40 одсто, пре свега кроз смањење утrophка енергента.

Другу врсту уштеде имаће власници домаћинства који су ове године изоловали свој стамбени простор, заменили столарију и обезбедили мањи одлив топлоте из стана. То је свакако најјефикаснија енергетска штедња која се исплати домаћинству већ треће године након изведених радова.

Релативни односи годишњег трошка грејања стана од 60м² (Угаљ сирови лигнит = 100)

■ Трошкови грејања - графикон

Energy		Washing machine
Manufacturer Model		
More efficient		A
A		
B		
C		
D		
E		
F		
G		
Less efficient		
Energy consumption kWh/cycle (based on standard test results for 60°C cotton cycle) Actual energy consumption will depend on how the appliance is used		0.95
Washing performance A: higher G: lower		A B C D E F G
Spin drying performance A: higher G: lower		A B C D E F G
Spin speed (rpm)		1400
Capacity (cotton) kg		5.0
Water consumption l		55
Noise (dB(A) re 1 pW)		Washing 5.2 Spinning 7.0
Further information is continued in product brochures		

■ Енергетска налепница

Грејање на пелет као једна од алтернатива

Агенција за енергетику саветује више корака у рационалном коришћењу енергије кроз увођење нових технологија за контролу и програмирање утршка енергије у домаћинству. Модерни уређаји за грејање већ поседују аутоматику за ограничење потрошње, односно чување топлотне енергије. Проблем су стари уређаји, али они могу да се прилагоде ефикаснијем програмирању потрошње и чувања. Пре свега, код етажних грејања треба користити бојлере који се греју цевима из етажног грејања, а електрични грејачи само допуњују топлоту.

Ако се купују нови уређаји, треба бирати оне са ознаком енергетске звезде – „Energy Star“. То је добар избор, јер су такви уређаји у групи са најмањом потрошњом електричне енергије.

У продавницама техничке робе готово сви кућни апарати и електрични уређаји имају налепнице са ознакама енергетске класе и просечном потрошњом електричне енергије при коришћењу тих уређаја. Скала класа енергетске ефикасности исказана је словима: А – В – С – D – E – F – G...

Енергетски најефикаснији апарати и уређаји, са најмањом просечном потрошњом електричне енергије су уређаји и апарати са ознаком А. Када се купују апарати као што су телевизор или монитор, важно је да се обрати пажња на потрошњу у режиму „спреман за рад“ („Stand by“). Нови апарати имају видљиво означену потрошњу укупне енергије. Уређаји класе А троше и до 45 одсто мање него стари уређаји.

Предстојећа грејна сезона захтева озбиљне припреме и дугорочно планирање. Првенствени разлог за то је неминовни трошак који често однесе и четвртину годишњег прихода. Како би се избегао тежак избор између новчаника и топлоте вреди потражити савет стручњака у припреми за зимску сезону.

Н. Антић

Праве информације

Приликом набавке нових уређаја за грејање, Агенција за енергетику препоручује да се обрати пажња на:

- величину уређаја, имајући у виду број чланова домаћинства;
- врсту уређаја с обзиром на учестаност коришћења;
- класу енергетске ефикасности уређаја (уштеда и више од 30 одсто).

Потребно је да се добро проуче карактеристике уређаја, или да се те информације затраже од продавца.

ТЕ „Костолац А“ ИЗНАД ПЛАНА

Термоелектране у Костолцу у првих осам месеци предале су електроенергетском систему 3,9 милијарди киловат-часова.

Производни план предвиђа да се до краја године у костолачким термоелектранама произведе укупно 6,3 милијарде kWh.

Термоелектрана „Костолац А“ произвела је до краја августа укупно 1,23 милијарде киловат-сати, што је за готово четири одсто изнад плана за овај период. Појединачни производни резултати по блоковима су 370,6 милиона kWh за блок 1, док је блок 2 у истом временском периоду произвео 856,6 милиона kWh. Блокови 1 и 2 треба да предају до краја године укупно 1,8 милијарди киловат-сати, како би у потпуности био реализован овогодишњи производни план. Истовремено, ови блокови припремају се и за испоруку топлотне енергије за даљински систем грејања Пожаревца, Костолаца и шест насеља.

Термоелектрана „Костолац Б“ је од јануара до августа произвела 2,7 милијарди kWh електричне енергије. Блок 1 је произвео 1,3 милијарде kWh, а блок 2 за исти период 1,4 милијарде kWh. До краја године, оба блока у ТЕ „Костолац Б“ треба да произведу укупно 4,5 милијарди киловат-сати.

П. Ж.

■ Са Површинског копа „Дрмно“

Производња прати билансе

Рудари Површинског копа „Дрмно“ у августу су ископали 913.935 тона угља, речено нам је у Служби за праћење и анализу производње огранка „ТЕ-КО Костолац“.

За потребе рада термокапитета у Свилајнцу и Обреновцу током августа превезено је 113.233 тоне угља, а од почетка године 784.026 тона ситног угља. За потребе широке потрошње у августу је издвојено 30.329 тона комадног угља, а од почетка године укупно 87.602 тоне.

Подаци говоре да су рудари за осам месеци рада укупно ископали 6.157.525 тона угља, што је за четири одсто више од плана.

Рударским системима за откривање угља откопано је у августу 3.705.725 кубика чврсте масе, што је на нивоу биланса. За осам месеци рада укупно је откопано 32.524.511 кубика јаловине, што је за један одсто више од плана за овај период.

С. Ср.

Наука у служби одржавања

Стручним усавршавањем, вишедеценијским искуством и теоријом до унапређења пословања огранка

Томислав Петров, руководилац послова оперативно-техничке припреме у Термоелектрани „Костолац А“, редовно пише за часописе који се баве техничком дијагностиком у машинству и енергетици. Као аутор више од 30 радова из ових области, редовни је учесник стручних скупова и семинара.

– Радови за семинаре пишу се тимски, користећи своја искуства уз теорију, на коју се дата тема и односи. Оно што је најзначајније, стручни семинари омогућавају да се упознамо са начином рада у другим фирмама, што нам омогућава да унапредимо начине одржавања у самом ЕПС-у. Мислим да је похвално што се у нашем огранку посвећује доста пажње овом сегменту и што се негују бројни видови стручног усавршавања. Уз рад, бројне колеге су успевале да заврше и академске и струковне студије, као и да одбране магистартуре и докторате – каже Петров.

Он подсећа да је континуирано усавршавање у савременом машинству и енергетици неминовност, јер технологија се креће крупним корацима напред.

– Почетак мог рада био је 1979. године, када сам након завршетка средње школе почео да радим у тадашњој Термоелектрани „Костолац“, односно садашњој ТЕ „Костолац А“. У то време постојао је само блок А1, док је блок А2 био у изградњи. Почео сам да радим у Сектору машинског одржавања, учећи о свим појединостима које се тичу турбина, пумпи... У том периоду сам био ангажован и у домену рада са младим генерацијама, као и на радним акцијама широм тадашње Југославије. Након тога, завршио сам и Вишу техничку школу у Пожаревцу, као и факултет. Уследило је и образовање на постдипломским студијама, где стичем и магистарско звање. Тема мог магистарског рада је била дијагностика роторних багера – објашњава Петров.

Он даље наводи да су се докторске студије саме наметнуле као логичан развој догађаја.

■ Томислав Петров

– Уписао сам и ове студије на Факултету техничких наука у Новом Саду, где ми је преостала још и одбрана докторског рада. Тема на којој ћу докторирати тиче се техничке дијагностике сложених система у термоелектранама. Дијагностика захтева

Аутор стручних књига

Заједно са колегама, пре свега са ментором проф. др Живославом Адамовићем, Томислав Петров је написао и неколико књига, које су намењене да помогну студентима, али и инжењерима и радницима, да боље упознају ову област и да то примене у свакодневном одржавању великих система, као што је и термоелектрана. То су књиге: „Реструктурирање и препројектовање одржавања техничких система“, „Индустријско инжењерство и менаџмент“ и „Индикатори перформанси одржавања машина у компанијама“.

одговор зашто је дошло до одређеног кvara или дефекта, да би се затим отклонило оно што је било проблем а сам уређај наставио да ради неометано. У овом случају, ради се о функционисању термоелектрана и производњи

електричне енергије, тако да се у мојој докторској дисертацији налази вишедеценијско искуство као и теорија која постоји у свету о одржавању енергетских објеката. Ту се налазе и идеје и начин рада у термоелектранама, који има циљ да су уређаји исправни и спремни за рад – каже он.

Петров објашњава да се сва дијагностичка техника из области одржавања термоелектрана која постоји данас, користи и код нас. Највише пажње одлази на превентиван рад у одржавању са циљем да се број непланских застоја сведе на минимум. Он истиче да су у огранку на располагању разни дијагностички уређаји, мерни инструменти, дигиталне камере и слично, па може да се каже да је спој праксе и теорије која влада у свету присутан и овде.

Развој информационих технологија и интернета првенствено је омогућио да се и размена информација и искуства одвија значајно брже него раније:

– Техника се брзо развија а сам интернет доста помаже да дођемо до тих специфичних нових сазнања. Посебно су важне посета разним техничким семинарима и конференцијама, као и похађање одржених курсева и обука – сматра Петров.

И. Миловановић

Завршена сезона купања

Костолачка плажа „Топољар“ била је права летња оаза за одмор Костолчана током топлх летњих дана. Посетиоци плаже нису били само Костолчани, већ је она својим изгледом и понудом привлачила људе из целог Браничевског округа, па и шире.

Спортско-рекреативни центар „Топољар“ није познат само по свом купалишту, већ и по лепим спортским теренима, зеленим површинама, али и богатој понуди за најмлађе. Центар је у потпуности реконструисан и уређен, а за ову намену град Пожаревац је издвојио средства у износу од осам милиона динара.

Костолачка плажа на Дунавцу је ове године била спремна за купаче, а вода бактериолошки исправна за купање, што је било најважније. Из године у годину безбедност и хигијенски услови су на све вишем нивоу. Постављене су заштитне бове за непливаче на 20 метара од обале, ради упозорења. Ангажована је и спасилачка служба која је радила сваког дана.

Како би се унапредили услови хигијене на костолачкој плажи постављена су два нова монтажна контејнер-тоалета са шест кабина. Купачима су на располагању биле нове лежаљке и столови за плажу, као и сунцобрани са сталцима, а како би се у летњим данима посетиоци осећали пријатније постављено је и озвучење које покрива целу плажу. Целокупни амбијент употпуњен је гејзиром, а купачима су на располагању били и тушеви и чесма.

Простор на плажи употпуњен је новим модерним дечјим мобилијаром, постављеним на 250 квадратних метара, као и новим тартан подлогама на терену за баскет. Најмлађи су могли да уживају на игралишту са гуменом тартан подлогом на коме је било 14 модерних реквизита: вртешке, љуљашке са корпом, клацкалице, њихалице и гумене бубамаре. На терену за баскет, према ФИБА стандардима, постављена је нова мултифункционална гумена подлога која је отпорна на УВ зрачења и друге атмосферске прилике, безбедна и квалитетна. Посетиоцима је на располагању био и терен за одбојку и рукомет на песку. За ове радове додатна средства у износу од пет милиона динара обезбеђена су уз подршку Владе Републике Србије и града Пожаревца.

Како би цео комплекс био употпуњен, на СРЦ „Топољар“ засађено је више од 90 младих садница, а поред оgrade више од 50 нових стабала.

И. М.

Лето у знаку рок музике

Звук рок музике одзвањао је на платоу испред костолачког стадиона „Бора Бека“ 26. августа. Тада је организована „КоРок свирка“, а публику су више од четири сата забављали бендови „Hard Need“, „Lubricants“, „Starlight“ и „Streets“.

Према речима Владимира Стефановића, певача рок састава „Hard Need“ и представника Организационог одбора манифестације, првобитно је било планирано да се одржавају „КоРок дани“. Међутим, због лоших временских прилика свирке су одржале само две групе „Немир и страст“ и „Бубашваба акустик бенд“. Планирани рок концерти осталих костолачких бендова спојени су у један.

Љубитељи доброг звука имали су прилику да уживају током целе вечери. „КоРок свирка“ је још једном потврдила да Костолац с правом већ дужи низ година има препознатљиви рок имиџ. Организатори манифестације били су Центар за културу „Костолац“ и Музичка омладина Пожаревац.

п. ж.

■ Психолошка радионица у оквиру „Костолачког лета 2021“

„Реци НЕ психоактивним супстанцама“

На платоу испред костолачке Спортске хале 16. августа одржана је психолошка радионица „Реци НЕ психоактивним супстанцама“.

Чланови Психолошког центра Костолац

и редакције часописа „Глас младих“ представили су своја сазнања и размишљања о психоактивним супстанцама и превенцији њихове зависности.

Оливера Хајровић, специјалиста медицинске

психологије и руководиоца Психолошког центра Костолац, навела је да ово удружење подстиче и промовише таленте младих Костолаца и подржава њихове едукативне, стваралачке и хуманитарне активности. Према њеним речима, Психолошки центар подржава интеграцију младих у животне токове града, а за свој рад добија подршку градске општине Костолац, Цркве Светог Максима Исповедника, костолачких школа, али и бројних установа.

Радионица је била усмерена пре свега на младе Костолачане, али и одраслим житељима рударског града. Циљ је био да се на уметнички начин приближе психолошка сазнања о узроцима и последицама узимања психоактивних супстанци. С посебном пажњом указано је на проблеме адолесцената, што обично претходи узимању психоактивних супстанци. Магдалена Рецовић, професор српског језика и књижевности, едукатор у реализацији радионице, говорила је о здравим начинима решавања ових проблема. Искуства корисника психоактивних супстанци приближена су присутнима кроз животне исповести зависника.

Радионица „Реци НЕ психоактивним супстанцама“ одржана је у оквиру манифестације „Костолачко лето 2021“.

п. ж.

Јубиларни „Орфеј на Дунаву“

Традиционална манифестација Међународни песнички сусрети „Орфеј на Дунаву“, одржана је јубиларни десети пут 20. и 21. августа, у Костолцу. Организатори ове манифестације су Клуб љубитеља књиге „Мајдан“ из Костолаца и Центар за културу „Костолац“ под покровитељством Градске општине Костолац.

Првог дана манифестације на платоу испред спортске хале одржано је вече Туниско-српског пријатељства. О зборницима и туниско-српској култури говорили су Абдалах Гасми, Видак Масловарић и Славица Пејовић, као и гости из Грчке, Кипра, Румуније, Босне и Херцеговине и Хрватске. Програм су употпунили Културно-уметничко друштво „Костолац“, музички таленти Костолаца, Коло српских сестара са изложбом традиционалних ручних радова, као и представљање традиционалне српске, тунижанске и грчке трпезе.

Дан касније, 21. августа у Археолошком парку „Виминацијум“ свечано су отворени 10. Међународни песнички сусрет „Орфеј на Дунаву 2021“, обраћањем Предрага Мијатовића, председника Скупштине града Пожареваца. Међународним сусретима

■ Специјални гост манифестације академик Матија Бећковић

присуствовали су Серџо Крстаноски, председник Градске општине Костолац, Милена Церовшек, председница Скупштине

ГО Костолац, затим Маријана Божић, чланица већа ГО Костолац, и директорка Центра за културу „Костолац“ Јелена Шаманц, који су награђеним учесницима уручили повеље.

Према речима Славице Пејовић, председнице Клуба љубитеља књиге „Мајдан“ на расписан конкурс за најлепшу љубавну песму и стих пријављен је изузетно велики број песника и аутора из Италије, Македоније, Румуније, Босне и Херцеговине, Хрватске, Аустрије, Немачке, Шведске, Србије, Словеније, Туниса, Грчке, Кипра, Бразила, Хондураса, Црне Горе, Русије, Саудиске Арабије, Канаде. У зборнику је заступљено 160 песника. Председник жирија био је Видак Масловарић, а чланови проф. др Јован Јањић, Ана Дудаш и Славица Пејовић.

Једногласном одлуком жирија награда „Орфеј“ припала је Драгану Лакићевићу, књижевнику из Београда, за његово укупно књижевно стваралаштво и посвећеност поетској речи, „Орфејева лира“ додељена је Матији Бећковићу, књижевнику из Београда за песму „Волим те“, а „Еуридикин венац“ Мартину Пребуђили, књижевнику из Старе Пазове за најлепши љубавни стих у песми „Сваког јутра“. На овим сусретима додељене су и плакете за аутентично поимање поетике љубави.

И. Миловановић

■ Вече туниске поезије

■ Костолац улаже у у спортску инфраструктуру

Стварање бољих услова за рекреацију

Градска општина Костолац и град Пожаревац настављају са улагањима у побољшање спортске инфраструктуре и у стварању бољих услова за спортско-рекреативни живот грађана. Захваљујући Влади Републике Србије и граду Пожаревцу ове године издвојено је пет милиона динара

за уређење спортске инфраструктуре на подручју костолачке општине.

Изведени су радови на реконструкцији и уређењу свих бетонских спортских терена. На терену за кошарку, два терена за одбојку и на теренима за мале спортове постављена је нова синтетичка

мултифункционална тартан подлога на више од 900 квадратних метара, на локацији иза Спортске хале, као и на терену за баскет, а према ФИБА стандардима (3x3) на градској плажи. Ова тартан подлога отпорна је на УВ зрачење и на друге атмосферске прилике.

Прошле године је иза Спортске хале уређен терен за мали фудбал са вештачком травом, а тада је сала реконструисана и реновирана. У току ове године санирани су терени за кошарку и два терена за одбојку, а у плану је и реконструкција два тениска терена.

На овај начин спортска инфраструктура комплекса терена иза Спортске хале биће у потпуности уређена за све тимске спортове. Ради безбедности и сигурности око ових терена постављена је 3Д панелна пластифицирана ограда.

П. Ж.

■ Кадетско првенство у спортском риболову

Костолачки „Дунавац“ први

Треће коло централне групе Првенства Србије за кадете до 15 година старости (У-15) у спортском риболову одржано је на језеру Краљевац у банатском селу Делиблато. Домаћин је био пожаревачки „Смуђ“.

Прво место у овом такмичењу заузела је екипа „Језава“ из Мале Крсне са шест секторских пласмана и 7.385 поена, екипа Спортско риболовног друштва „Дунавац“ из Костолаца освојила је друго место са седам секторских пласмана и 7.125 поена, док је треће место припало екипи „Смуђ 2“ из Пожаревца са девет секторских пласмана и 7.275 поена.

У појединачној конкуренцији представници „Дунавца“ оставили су добре резултате. У сектору А, Миа Шарановић освојила је прво место (3.365 поена), Вук Митровски је био најуспешнији у сектору Б (2.155 поена), док је у сектору Ц Ана Максић била пета (1.605 поена).

После трећег кола костолачки СРД „Дунавац“ је убедљиво први са 17 секторских пласмана и 10.175 освојених поена. Друго место припало је екипи „Смуђ 1“ из Пожаревца са 27 секторских пласмана и освојених 7.845 поена, а треће место заузео је „Смуђ 2“ из Пожаревца са 31 секторских пласмана и освојених 9.365 поена.

Од укупно 23 млада риболовца у појединачном такмичењу после трећег кола пласман је:

1. Миа Шарановић, СРД „Дунавац“, четири секторских пласмана и 4.770 поена;
2. Вук Митровски (СРД „Дунавац“), пет секторских пласмана и 3.045 поена;
3. Павле Крстић („Смуђ“), седам секторских пласмана и 5.450 поена;
4. Ана Максић (СРД „Дунавац“) осам секторских пласмана и 2.460 поена.

П. Ж.

■ Спортске вести

Рукометашима поново циљ плеј-оф

После успешне прошлогодишње сезоне рукометши „Рудара“ почели су припреме за нови шампионат у елитном рангу такмичења у Србији. Костолчани су у 2021. години одлично играли и први пут у својој историји остварили пласман у плеј-офу. Титулу је освојила новосадска „Војводина“, а „зелено-црни“ су на крају првенства заузели осму позицију.

Изабраници тренера Драгана Ајдачића су почетком августа почели припреме за нову сезону и одрадили су их у Костолцу. Нова сезона у АРКУС рукометној лиги почиње 18. септембра, а екипа „Рудара“ ће наступити у групи Б. Први противник „зелено-црних“ биће екипа „Шамота 65“ из Аранђеловца. После успешне прошлогодишње сезоне рукометши „Рудара“ почели су припреме за нови шампионат у елитном рангу такмичења у Србији. Костолчани су у 2021. години одлично играли и први пут у својој историји остварили пласман у плеј-офу. Титулу је освојила новосадска „Војводина“, а „зелено-црни“ су на крају првенства заузели осму позицију.

Изабраници тренера Драгана Ајдачића су почетком августа почели припреме за нову сезону и одрадили су их у Костолцу. Нова сезона у АРКУС рукометној лиги почиње 18. септембра, а екипа „Рудара“ ће наступити у групи Б. Први противник „зелено-црних“ биће екипа „Шамота 65“ из Аранђеловца.

„По баскет“, „Street basket“ и „Такси“ – најбољи

Турнир у баскету 3x3 одржан је 22. августа у Костолцу. Учествовало је 16 екипа, које су биле подељене у категорије пионира, кадета и јуниора.

Прво место у категорији пионира освојила је екипа „По баскет“, друго „Street basket“, док је треће заузела екипа МВП. У категорији кадета победила је екипа „Амигоси“, турнир је на другој позицији завршила екипа „Форс“, а на трећој „Костолачки баскет“. Најуспешнија у категорији јуниора била је екипа „Такси“, друга је била екипа „Бритке сабље“, а трећа екипа „Арома кафе“.

На свим утакмицама присуствовала је публика, која је допринела доброј такмичарској атмосфери. Организатори овог занимљивог такмичења били су Центар за културу „Костолац“ и Кошаркашки клуб „Кош“ из Костолаца, под покровитељством градске општине.

Стартују и куглаши

Куглаши „Рудара“ претходну сезону у централној групи Прве лиге Србије завршили су на четвртој позицији у конкуренцији 10 клубова, тако да ће се и ове године надметати у истом рангу такмичења. „Зелено-црни“ првог викенда у октобру почињу ново првенство. Костолчани ће се 3. октобра, као домаћин у куглани уи Смедереву, састати са екипом „Мераклије“ из Ниша.

„Рудар“ тренутно пети

Након освајања првог места и титуле првака у Браничевској окружној лиги, фудбалери „Рудара 2001“ пласирали су се у виши ранг. Костолчани ће се ове године такмичити у Подунавско-шумадијској зони, а првенство је почело 21. августа.

На отварању сезоне „зелено-црни“ су на стадиону „Бора Бека“ поражени пред својим навијачима од екипе ВГСК из Великог Градишта са 1:3. Фудбалери „Рудара 2001“ поправили су утисак већ у следећем дуелу. Костолчани су у Великом Орашју савладали домаћи „Млади борац“ истоветним резултатом 3:1. Серију добрих резултата костолачки фудбалери наставили су и у 3. колу, када су на домаћем терену савладали „Ђердап“ из Голупца са 2:1. После три одиграна кола „зелено-црни“ се са шест освојених бодова налазе на петом месту на табели у конкуренцији 16 клубова.

Припремио: П. Животић

Прве послератне школе

У првој послератној, 1946. години, у Старом и Новом Костоцу отворене су четири основне школе. У згради која је Немцима за време рата служила као спаваоница отворена је основна школа. Учила су у њој деца рудара. У њој су била три одељења ниже гимназије, као и једно одељење Радничке гимназије. Са децом су радили у обичним баракама, а у једној од њих су се школовали будући мајстори, тако да је крајем четрдесетих година у Костоцу, поред основне школе радила и Школа ученика у привреди и Раднички техникум. Коришћена је барака на простору где се данас налази зграда градске општине Костолац. Године 1961. у Костоцу је основан Школски центар за техничко образовање кадрова за привреду.

Први послератни просветни радник била је учитељица Зорица Поповић, а први директори у основној школи били су Радомир Костић и Драгослав Бјелица. Један од првих учитеља био је Душан Дуја Стојановић, који је дошао из поткозарачког села Слабинац. Дуја је предавао у првој групи ученика, када је школа била у згради код Касине. Из његове радионице стасала су пет инжењера, од којих су веома познати Милошевић, Драгомировић и Шијан. Дуја је деци био други родитељ, а оснивањем позоришне групе био им је и суфлер и „њихова душа“. Деца су га обожавала и са њим путовала у Пожаревац, Кучево, Петровац и по суседним селима. Живео је скромно, као и када је дошао у Костолац и када је градић имао свега двадесетак зграда и много барака у којима су становали рудари. Његова неиспуњена жеља била је да напише летопис Костоца. Као да и данас може да се види како шета поред Касине и спушта се ка пијаци, да у огледалу времена поздрави своје ученике.

■ **Фрањо Фејеш**

Друго велико име Костоца била је Невенка Путник, наставница географије, а по вокацији прави светски путник. Невенка је дошла у Костолац из суседног села Острово. Своју љубав према географији она је пренела хиљадама деце. Била је добра жена, волео је комшиluk и цео Костолац. Становала је одмах поред пијаци. Било је право уживање слушати је како прича о државама и народима света. Ми деца, док смо је слушали пажљиво, замишљали смо како путујемо заједно са њом као да смо присуствовали снимању тада легендарне емисије „Караван“ Милана Ковачевића. Нема те тачке на земљиној кугли коју она није обишла.

Трећи лик који се издваја је Фрањо Фејеш, данас „витаљни младић“ од деведесет година. Фрањо је дошао у Костолац 1952. године из Суботице. Прво је радио као радник на

■ **Невенка Путник**

електро команди електране „Костолац“, а затим паралелно и као професор електротехнике, да би касније постао инжењер организације. Оно што Фрањо издваја је његов позитивни дух, духовитост и енергија са којом је преносио знање својим ученицима.

Траг у времену

Много је професора и директора који су на свој начин оставили траг у времену. Од оних из првих послератних година развоја школства у Костоцу: Ратка Ђурића, Богдана Дамњановића, Милисаву Милановића, Душана Стокића, Ђорђа Делића, Бранка Плећаша, Будимира Арсенијевића и Тихомира Јовановића, до др Горана Несторовића, актуелног директора Техничке школе са домом ученика „Никола Тесла“. Свима њима једно велико „хвала“ дугују читаве генерације ученика.

Од самог оснивања Клуба технике при школском центру у Костоцу 1964. године до одласка у пензију, Фрањо је био присутан са својим ђацима на свим републичким и савезним такмичењима, као и на смотри „Педагог техничке културе“ у Марибору 1990. године. На смотри у Крагујевцу 1989. године, Клуб народне технике освојио је две медаље. Једну златну донео је Фрањо у Костолац из области „Радови педагога техничке културе“. Иначе, Фрањо воли књиге и штампу, тако да се у његовој библиотеци налази доста прес-клипинга о многим темама из живота. Главна особина овог педагога је љубав према ближњима. Вероватно је зато и тако дуговечан.

Војкан Ивковић

■ **ОШ „Моша Пијаде“**

/// Фото: Предраг Животић - Изложба гљива на „Топољару“

CIP - Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
 [Електропривреда Србије Енергија Костолац] **ЕПС Енергија Костолац** / главни и одговорни уредник
 Новица Антић. - 2017, бр. 1 (15. нов.) - Костолац : Електропривреда Србије, 2017 - (Инђија : Комзец). - 30 cm
 Месечно. - Је наставак: ТЕ-КО Костолац = ISSN 2217-3374
 ISSN 2560-5135 = ЕПС Енергија Костолац
 COBISS.SR-ID 250295820

